

't Herenhoentien

BESTE KIENDER!

Wat is december toch een gezellige maond, vienen jim ok niet? Eerst komt Sunderklaos en as die mit zien Pieten weer naor Spanje veert, is et al gauw kastfeest. Hebben jim in schoele ok een mooi versierde kastboom? Piepmoes en alle ere dieren van de bos vienen vanzels et kastfeest ok, krek liek as jim. Ere jaoren deden ze dat allemaole in heur eigen huzen, tegere mit heur familieleden. Mar et leek heur ok wel es mooi toe om et feest mit alle dierevrunden uut de bos te vienen. Daorum vienen ze et kastfeest dit keer op et eupen plak in de bos. Jim moe'n weten dat d'r op dat eupen plak een hiele mooie, grote sparreboom gruud. Op 'e middag veur et feest gaon ze de boom mit mekaander versieren. Mar et liekt d'r wel even op dat et feest verstoord wodden zal... Luuster dommiet mar es goed naor et verhael. Aachterop 't Herenhoentien staot een spullegien dat mit Piepmoes en et kastfeest te maeken het. Van de inlegvellen kuj' prachtige kastversierings maeken. D'r staot percies bi'j hoe dat allemaole moet, kiek mar es gauw. Wi'j hopen daj'm een hiel gezellig kastfeest hebben zullen én een plezierige kastvekaansie mit een protte ies en sni'j. We weensken jim trouwes ok al vast een hiel mooi en goed 1996 toe. Tot in et veurjaor!

't Herenhoentien is veural bedoeld veur groep 1, 2 en 3 van et basisonderwies. Et vershient vier keer in et jaor.

PIEPMOES EN ET KASTFEEST

(Een veurleesverhael van Sietske Bloemhoff)

Et is 24 december. Vanaovend is et groot feest in de bos. Alle beesten gaon veur et eerst mit mekere et kastfeest vieren. Een posien leden hadden ze dat bedocht. De doeve was op een dikke stien klommen en had et plan uutlegd. 'Luuster es even,' zee de doeve, 'wi'j vieren toch allemaole et kastfeest, is et niet?' Alle dieren nikten van ja. 'Mar wél allemaole appat, in oonze eigen nussies en hollegies en zo,' gong de doeve verder. 'Zol et niet veul gezelliger wezen, awwe hier mit mekere op et eupen plak dat feest vieren?'

'Ja,' kwetterde et roodbossien, dat naost de doeve op 'e stien zitten gaon was. 'En dan bakken we lekker kastbrood en maeken waarme sukelaomelk veur iederiene.' 'En dan gaon we allegere mooie kastlieties mit mekere zingen,' bedocht de gele gouwe die slim van zingen hooft. 'Mar dan moe'n we ok een kastboom hebben,' vun de molle, 'kastfeest zonder kastboom kan vanzels niet!'

Alle dieren vunnen et een mooi plan, en dat d'r een kastboom bi'j mos, daor was iederiene et ok wel over iens. Et mos wel een betien een groten iene wezen, zodat iederiene him goed zien kon. Mar hoe koj' an zoe'n kastboom. 'Wi'j kun wel iene bi'j de baos uut de tuun weg potsen,' stelden de beide honnen Diedel en Daweltien veur. 'De baos zal grif lelk wezen, mar dat hewwe d'r best veur over.'

Doe gong Piepmoes staon en zee: 'Nee, Diedel en Daweltien, dat moe'n jim niet doen. Dan hebben jim nog niks an et kastfeest. Ik weet trouwens wel een betere oplossing. We hoeven hielemaole niet zo veer om een kastboom uut. Kiek mar es goed wat dáore staot.' De moes wees naor een grote sparreboom die midden op et eupen plak staot. 'Awwe die versieren hewwe ja een pracht van een kastboom!'

En zo is et op de middag van 24 december een drokte van belang op et eupen plak. Alle dieren hebben wat versiering van thuis mitbrocht. De voegels hangen alles in de boom, die kun d'r ommes et beste bi'j! De boom wodt hatstikke mooi. As laeste kommen de keersies d'r in. Om et eupen plak henne hangen in alle bomen steernties die ok branen kunnen. Ieder dier is drok in de weer om alles op tied veur mekeer te kriegen. An de raand van de bos bin Diedel en Daweltien kastbrood an et bakken. Een peer ere dieren togen mit ketels om aovens sukelaomelk in te maeken. Iederiene is op 't schik en d'r bin goenend die now al kastlieties neuriën. Wat een gezellige boel zal dat wodden vanaovend.

'Wat roekt et hier toch lekker, jonges,' zegt Piepmoes as hi'j even bi'j de honnen kikt. 'Mar wat staon jim d'r toch nuver bi'j te kieken. Hebben jim bi'j ongelok zoolt in et brood daon of zo.' 'Sstt, Piepmoes,' sist Diedel. 'Wi'j daenken dat we daor wat heuren. Wat daenk ie, Daweltien,' vragt hi'j an de aandere hond, 'zol daorginderd onraad wezen?' 'k Weet et niet zeker,' snoft Daweltien mit de neuze in de locht, 'mar neffens mi'j hangt d'r hier een kattelochien. Wedden dat et die vervelende Klaos en Miep binnen? Kom op Diedel, dan jaegen wi'j ze vot. We laoten oons feest niet deur die beide poedzakken bedarven.'

En vot stoeven de honnen. Evenpies laeter zien ze de katten al. De witte katte mit de witte stat en et zwatte puntien d'r an en de zwatte katte mit de zwatte stat en et witte puntien d'r an. As Klaos en Miep, want die bin et vanzels, Diedel en Daweltien ankommen zien maeken ze dat ze in een boom kommen. 'Wat moe'n jim hiere,' hiemen de honnen, 'jim hebben hier niks te zuken! Waog et niet en bedarf oons kastfeest. Wat mienen jim wel niet.' 'Luuster, luuster, lieve, beste, aorige honnen,' mierken de beide katten. 'Wi'j bin niks verkeerds van doel. Wi'j weren an et kuieren en doe reuken we inienend zoe'n lekkere locht.'

'Ja,' zegt Klaos, 'haost krek zo lekker as dat moe...' Meer kan de aarme kaeter niet zeggen, want Miep verkocht him een beste oplawiebes tegen zien kattesnute. 'Zoe'n lekkere locht,' herhaalt Miep en kikt Klaos ondertied nog es gremietig an.

'Mar wat zeden jim, gaon jim kastfeest vieren? Meugen wi'j asjeblijft, lieve, beste, aorige honnen, daar ok bi'j wezen? Oonze baosies willen van 't jaor gien kastboom weer hebben. Et is zoe'n drokte en al die dennenaalden woj' gek van, zeggen ze. En veurig jaor hebben wi'j een peer ballegies kepot maekt en daar weren ze zo allemachtige kwaod omme. Mar wi'j konnen et echt niet helpen. Wi'j vunnen ze zo mooi en wollen d'r aliend mar even mit speulen. Daar bin we toch katten veur, of niet soms. En now hewwe gien boom en dat vienen we zo ongezellig. Asjeblijft, lieve, beste, aorige Diedel en Dawel, meugen we asjeblijft et kastfeest mit jim vieren? Toe?

'Ja, en dan zeker Piepmoes vangen en opeten. Dank je de koekkoek,' zeggen de honnen. 'Wi'j kennen jim zo staorigan wel.'

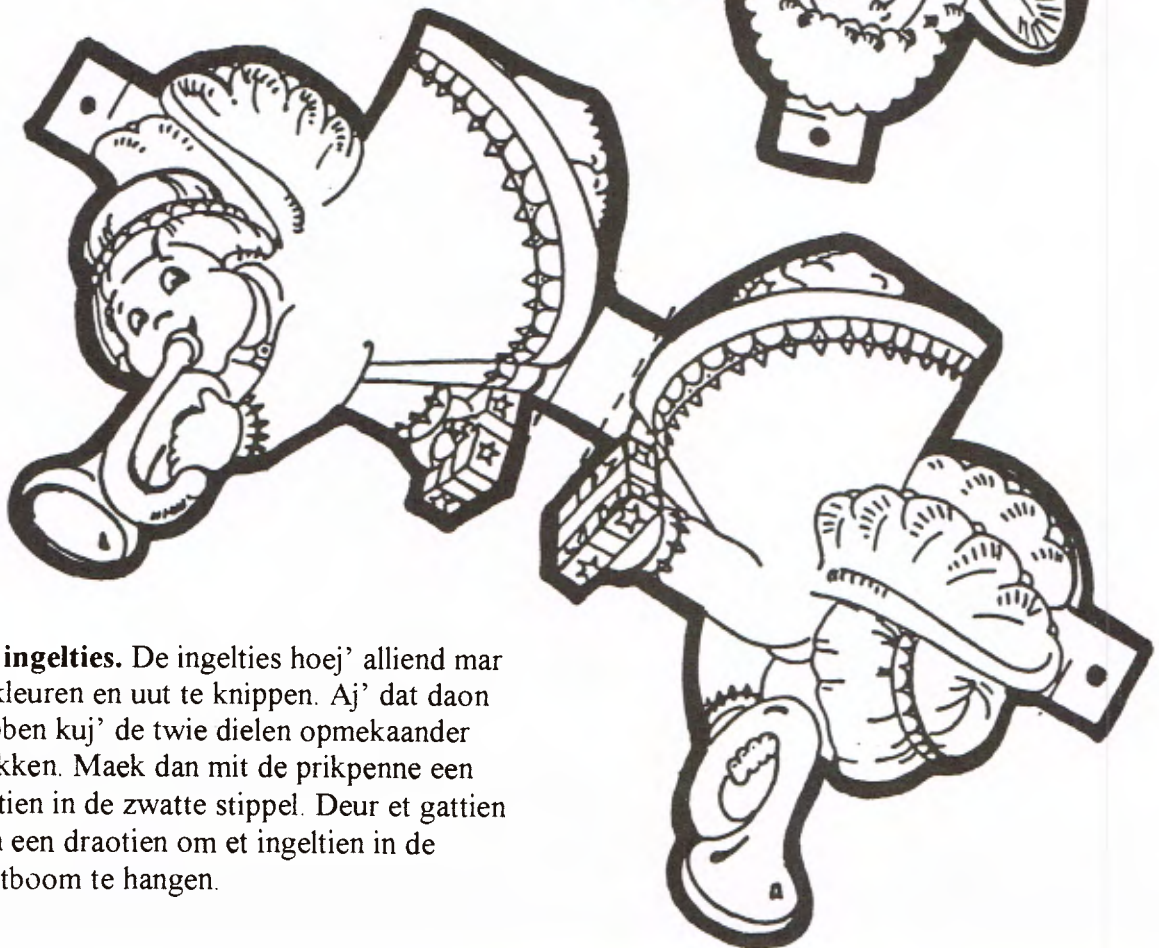
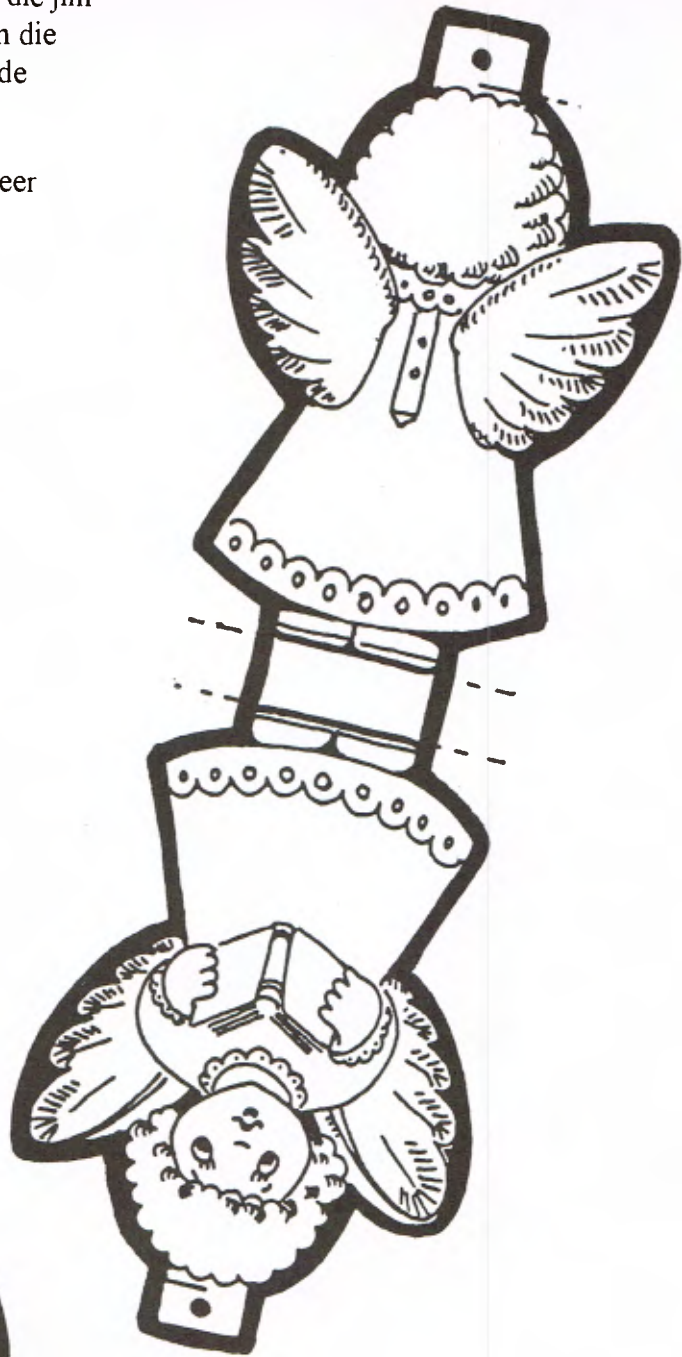
Mar de katten holen vol, dat ze gieniene wat doen zullen. 'Echt niet, eerlik waor niet,' beloven ze nog een keer. De honnen kieken mekere es an en besluten dat ze d'r dan eerst mar es mit de ere dieren over praoten willen. 'En zolange blieven jim hiere in disse boom zitten,' waorschouwen ze de katten. 'En owee, aj'm d'r uitkommen!'

Nao een posien kommen de honnen d'r weer an. Klaos en Miep zitten nog netties in de boom te waachten. Mit grote knickers van ogen kieken ze naor Diedel en Daweltien. 'En,' vraogen ze toegelieke, 'meugen we vanaovend kommen?' 'Now,' antwoorden de honnen, 'nao diep beraod hebben we besleuten dat et mar wezen moet. Uuteindelijk hej'm oons van 't haast ok hulpen de jaegers vot te jaegen. Mar we hebben wél een peer veurweerden. Jim gaon de hiele aovend tussen oons in zitten en aj'm ok mar iene kattenaegel naor een voegeltien of moes uutstikken is et feest veur jim oflopen!' De katten beloven dat ze heur goed gedregen zullen. En, eerlik is eerlik, ze doen wat ze beloofd hebben.

As et aovend is, kommen alle dieren naor et eupen plak. Et is een meraokel mooi gezicht. De grote boom in de midden is an bovenen toe prachtig versierd en alle keersies branen, krek as de steernties om et eupen plak. Tegen de aovend is d'r ok nog een klein betien sni'j valen, dat et liekt daordeur allegere nog veul mooier! Iederiene zocht een plakken op bi'j de boom. De beide katten gaon stief tegen mekere an tussen Diedel en Daweltien zitten. Ze glunderen d'r over, zo bliede bin ze dat ze mitdoen meugen. As iederiene te plak zit dielen Piepmoes en de molle kastbrood en sukelaomelk uut. Toch bin ze aenlik wel een betien bange as ze in de buurt van de katten kommen. Mar de katten gedregen heur veurtreffelik, dat moet zegd wodden. As iederiene et lekkers op het gaon de dieren mit mekere kastlieties zingen. De voegels zetten in en et duurt mar even of de liesters zingen dat et een meraokel is en de prachtige stemme van de gele gouwe heur ie boven alles uut. De honnen beginnen ok zachies mit te brommen, dat bin niet zokke beste zangers. De katten holen eerst de koezen stief op mekere, ze durven aenlik niet zo goed. Mar as de protters mit *O denneboom* beginnen, kun Klaos en Miep heur ok niet langer stille holen. Klaos vint et zó mooi, daj' him in 't laest boven iederiene uut jammeren heuren. An et aende van aovend gaot de doeve op 'e stien zitten en vertelt een prachtig kastverhael. Alle dieren bin d'r stille van, wat kan die doeve toch meraokel mooi vertellen. As iederiene nao et verhael weer op huus angaot, bin ze et over ien ding wel iens. Volgend jaor vieren ze et kastfeest wéer mit mekere op et eupen plak!

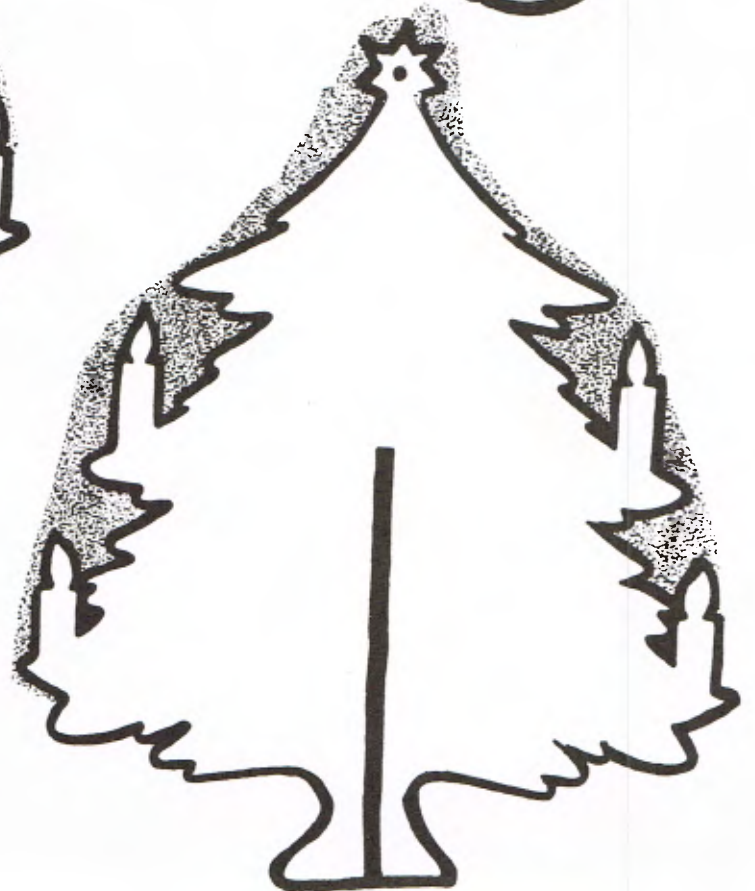
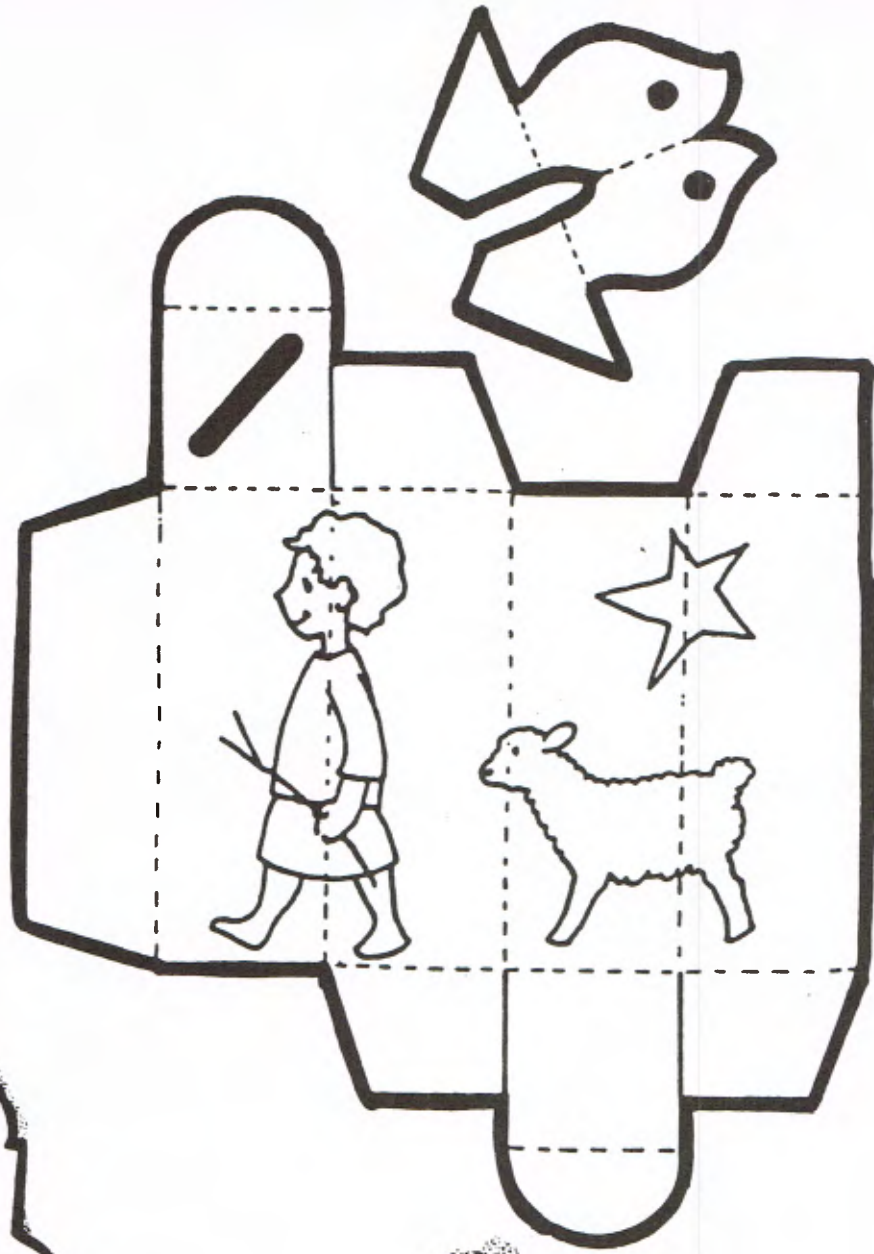
Diedel en Daweltien brengen de beide katten veur alle zekerhied naor huus toe. Ie weten ja mar nooit, et bin en blieven katten! Toch gaot alles goed, mar of dat altied ok zo blieven zal, is vanzels slim de vraoge. Want as de katten tegere et pattien naor de boerderi'je inlopen, en Miep tegen Klaos zegt dat et zoe'n prachtig feest was, antwoordt Klaos: 'Ja zeker, dat bin ik hielendal mit jow iens, Miep. Mar om eerlik te wezen he'k toch liever een stokkien moezevleis as kastbrood...'

Op dit vel staon allegere feguurties die jim in de kastboom hangen kunnen. Om die feguurties te maeken hej' de volgende spullegies neudig: een schere, een prikpenne, liem, kleurpotloden of viltstiften, stökkies gaoren of een peer draoties.

De ingelties. De ingelties hoej' allieend mar te kleuren en uut te knippen. Aj' dat daon hebben kuj' de twie dielen opme kaander plakken. Maek dan mit de prikpenne een gattien in de zwatte stippel. Deur et gattien kan een draotien om et ingeltien in de kastboom te hangen.

Et keersien. Kleur eerst et keersien zo mooi aj' kunnen en knip et dan uut. Vouw vervolgens de stippelijnties en knip of prik met de prikpenne de zwatte lijnties deur die op de lippies staon. Smeer een betien liem op de plakraanties en plak et keersien in mekeer. Knip dan et vlammechien uut. Op et vlammechien ziej' ok een vouwlijntien. Vouw dat en plak de twee kaanties op mekere. Op et vlammechien staot butendat een zwatte stippele die aj' deurprikken moeten. Deur et gattien kan weer een touwchien om et keersien mit op te hangen. Tot slot drok ie et vlammechien in et snechien van et keersien en kuj' ok et keersien in de boom hangen. Mooi, hè?

De denneboom. Om de denneboom te maeken moej' eerst de twee dielen uutknippen of uutprikken. In et steertien prik ie een gattien, waar weer een draotien deur kan. De beide zwatte lijnen moe'n inknipt of inprikt wodden. Aj' dat daon hebben kuj' de beide helten in mekaander schoeven.

Lochtgevende plaete

Hieronder ziej'een plaete die aj' bi'jglieks veur et raem zetten kunnen. As de zunne dan schient gefst de plaete locht. Mar ie kun d'r ok twie waxinelochies deur Mem of Heit aachter zetten laoten. Hoe aj'de plaete maeken moeten ? Now, luuster mar goed.

Eerst moet de plaete hiel mooi kleurd wodden. Dat kan mit kleurpotloden of viltstiften. Aj' dat daon hebben moet de plaete hielendal uutknipt wodden. As laeste prik of knip ie de zwatte stokken uut die aj'om en tussen de feuren zien.

Now zij' wel daenken dat d'r allemaole gatten in de plaete kommen, mar dat is now krek de bedoeling ! Neem now een stok mooi kleurd deurschienend pepier, dat krek lieke groot is as de plaete. Plak dit pepier an de achterkaante van de plaete. Ie kun vanzels ok achter ieder vierde pat een ere kleur deurschienend pepier plakken, dat liekt ok hatstikke mooi. Aj' daor klaor mit binnen, moej' de plaete op zigzagwieze vouwen. Zet je kaorte op een mooi plak daele en laot Mem of Heit de beide waxinelochies anstikken. Moej' mar es zien wat veur prachtige plaete aj' dan hebben !

8. Piepmoes is zo wies mit zien mooie kastboom, daj' van him 6 plakken veerder meugen!

9. Even uutrusten. Gao deur aj' 2 of 3 gooien.

10. Bi'j' et eerst? Fielseteerd! Waj' et laest? Volgende keer beter!

7. Tel de steerns in de kastboom van Piepmoes en gao zovule plakken weeromme.

6. Gao naor et oor van Piepmoes en zing een kastlietien veur him.

5. Bedaenk 5 woorties die mit et kasteest te maecken hebben en gao dan 5 plakken veerder.

4. Miep komt d'r an, gao gauw twee plakken veuruut!

3. Waacht iene beurt om te kiek of Klaos de kaeter nog in de buurt is.

1. Van Piepmoes meuj' nog een keer gooien!

2. Ie doen vusen te hadde, vint Klaos de kaeter. Begin mar weer opnij'...

KASTSPULLEGIEN

Dit spullegien kan mit twee of meer kiender speuld wodden. Jim hebben daorveur iene dobbelstien en per speulder iene pionne neudig. Et spullegien begint hiernaost, bi'j' et ciefer 1. Om te winnen moej' perberen as eerste hielendal om Piepmoes henne bi'j' et ciefer 10 te kommen. Mar aj' onderwegens op een vakkien mit een ciefer d'r in kommen, moej' eerst wél de opdracht die daorbij' staot uitvoeren! Gooi veurdaj'm beginnen eerst allegere een keer mit de dobbelstien. Et kiend dat et hoogste tal punten gooid het, mag beginnen. Hiel vule plezier!!!

Dit Herenhoentien wodde bedocht, saemensteld en klaormaekt deur Saskia Douma en Sietske Bloemhoff, in opdracht van de Intergementelike Begeleidingsgroep Hiemkunde in Oost- en West-Stellingwarf.